egyenesen szerencsés lelemény. Az én „Benn-hallásom" szerint azonban mégis közelebb lenne az eredetinek nem az értelméhez, hanem valahogyan a magatartásához, a dühe, indulata, keserűsége „minőségéhez", a benni ridegséghez valami általánosítóbb fogalmazás, valami olyasmi, amiben jobban megnyilatkozik az eltaszító, ellökő benni „mozdulat", a benni ihletnek ez a — nemcsak itt észlelhető — „alapállása"; valami olyasmi, ha már nem tartjuk meg a német fogalmazás szerkezetét, hogy „Mi a halál?..." Ugyanakkor viszont a magyar fordítás jelentős érdemének érzem a benni „monológ" sajátosan „vörösmartys" hangjának az eltalálását, annak a titkos rokonságnak az éreztetését, ami ezt a nagy átkozódást — egy bizonyos mértékig rokon helyzetben — magyar fülben az *Előszó*-ra, *A vén cigány*-ra visszhangoztatja. Ezek megint csak a fordítás legbensőbb és legizgalmasabb ügyei: távoli ihleteknek ezek a távoli időkön át egybecsengő korrespondenciái.

„A német irodalomnak *egy* költő által való ilyen, friss és erőteljes meghódítására eddigi irodalmunkban alig akad példa" — olvassuk a könyv ismertetőjében. Valóban így van; tegyük hozzá, hogy a hódításnak csak egy része kerül elénk a *Kalandozások* lapjain. Külön elismerés illeti azt a lankadatlan figyelmet, a tájékozódásnak és tájékoztatásnak azt a frisseségét, amivel Hajnal Gábor a német költészet legmaibb, legújabb jelenségeit leltározza és közvetíti, még akkor is, ha egyik-másik egyelőre talán még nem éri meg a rá fordított fáradságot. Bár lehet, hogy itt is Hajnal Gábornak van igaza: akármilyen „profiltalannak" látszik általában ez az új német líra, egy költőben, kivált fiatalban, mindaddig bízni kell, amíg végérvényesen rá nem cáfol a várakozásunkra. *(Magvető Könyvkiadó, 1971.)*

RÓNAY GYÖRGY

KOPASZ MÁRTA: MOLIÈRE FÖSVÉNYE